't 'Tussedurke'

Heemkundevereniging
BERCHS-HEEM
anno 19 maart 1992

Heemkundevereniging “Berchs-Heem” Anno 19 maart 1992

’t ‘Tussedurke’

Jaargang 19 • nummer 1 • 2019

Heemkundevereniging BERCHS-HEEM

Van de redactie:

Beste lezers, in dit nummer kunt u lezen over , nieuwe locatie, de voorbereiding op de verhuizing en de bijbehorende werkzaamheden, de opening van de nieuwe locatie en de Erfgoedtentoonstelling. Ook over Toon Loeffen, de medeoprichter van de Berghemse verkennersgroep Pierre Giorgio Frassatie die in 2018 is overleden. Verder over Riny Boeijen die de Willem Ivenprijs 2019 won, en De Witte wit wir wè, en nog een verhaal over de fiets diej allennig fietste. De redactie wenst u heel veel leesplezier.

Berchs-Heem is ook op internet te zien; www.Berchs-Heem.nl. Op deze site vindt u actuele zaken maar ook foto’s van zowel activiteiten als oude foto’s. Ook op facebook kunt u terecht: https://www.facebook.com/beeldbank.berghem.5 Houdt u zich, via de site of facebook, op de hoogte van onze activiteiten en nieuwsberichten.

Activiteiten:

Activiteiten: Verhuizing naar en inrichting van onze nieuwe locatie.
Erfgoedtentoonstelling 14 en 15 september.
Jaarvergadering 19 september 2019

Fotowerkgroep/Beeldbank Berchs-Heem:

Heeft u nog foto’s of bidprentjes die u over wilt dragen aan Heemkundevereniging Berchs-Heem of wilt laten digitaliseren door Berchs-Heem, stuur dan een berichtje via het reactieformulier-bezoekers bij een willekeurig gekozen foto of bidprentje op de Beeldbank-Berghem of per e-mail naar de secretaris. Ook kunt u uw foto’s of bidprentjes tijdens de werkavonden van de fotowerk-groep op de woensdagavonden van 19.30 tot 21.30 uur laten inscannen, adres oude Osseweg 49 te Berghem.
Als u nog in het bezit bent van interessante oude foto’s, neem dan contact op met de contactpersonen van de fo-towerkgroep:

Ineke Mulders	0412-402901
Marieke Spanjers	0412-405130

Voor meer informatie kunt u zich melden bij Ineke Mulders.
Denk bij het opruimen van oude spullen van uw zolder aan Berchs-Heem. Gooi geen voor ons belangrijke spullen weg, neem contact op met Lambert van Hintum. Tel. 0412-402515

Openstelling expositieruimte:

“Berchs-Heem” is gevestigd in de nieuwe Heemkamer Osseweg 49, 5351AB, Berghem.
Openingstijden:
1e zondag van de maand van 11.00-13.00 uur.
Ook na een telefonische afspraak via de secretaris Leo van Oorsouw, (06-36564914) bent u van harte welkom.

Nieuwe Heemkamer Berchs Heem

Redactie Tussedurke:

Jan van der Burgt 0412-401183; 06-40257971
** Kopij, het liefst onbewerkte tekst, digitaal inleveren bij de redactie of bij de secretaris van de vereniging**; secretariaat.hkv.berchsheem@gmail.com of janenjos@ditadres.com

Contributie:

De jaarlijkse contributie is vastgesteld op € 20,00 p.p.
Wij verzoeken u dit bedrag jaarlijks in de maand januari over te maken op IBAN: NL38 RABO 01065.16.817 t.n.v. Berchs-Heem.
Vergeet uw lidmaatschaps-nummer niet te vermelden.
Voor vragen omtrent betalingen: Lambert van Hintum, 0412-402515. Penningmeester Berchs-Heem.

Verzoek:

Om u als lid snel van informatie te kunnen voorzien zou het heel fijn zijn om alle e-mailadressen te hebben om via de mail berichten te kunnen versturen. Ook voor degenen die een mobiele telefoon hebben en actief zijn via de WhatsApp zou het 06-nummer zeer welkom zijn. Graag doorgeven aan de secretaris, Leo van Oorsouw: secretariaat.hkv.berchsheem@gmail.com

Vergeet ons niet:
Wij verzoeken u om ons in kennis te stellen als u gaat verhuizen, zodat uitnodigingen en andere informatie u ook op uw nieuwe adres bereiken. Wilt U uw oude adres, nieuwe adres en uw lidmaatschapsnummer vermelden?

Berchs-Heem wordt graag op de hoogte gebracht als een van onze leden is overleden. We kunnen dit dan vermelden in dit blad en ook willen wij voorkomen dat er daarna nog post aan de overleden wordt geadresseerd.

Overleden leden
In de afgelopen periode zijn de Berchs-Heem leden Lambert van Schaijk, Gerrit van Lith en Annie van Erp overleden.
Onze herinneringen aan Lambert, Gerrit en Annie zullen blijven leven.

Nieuwe leden
Martijn van der Sloot, Tilburg University Library Support, Trudy Lakeman, Serva van de Rakt-Brands, Marcel van Hintum, Gerard Wittenberg en Adrie Geerts zijn de laatste nieuwe leden van Berchs-Heem, wij wensen hen veel plezier hiermee.

Voorwoord:
Verhuizing Berchs-Heem bijna een feit.
In de afgelopen weken is er hard gewerkt door de werkgroepen, het bestuur, en zelfs niet leden, om alles in te pakken, klaar te zetten en gereed te maken voor de verhuizing. Bijna 300m3 in dozen, zoals losse objecten, boeken, diverse gereedschappen en vele andere zaken. Allen die hieraan hebben meegewerkt en nog meewerken bedankt namens het bestuur Berchs-Heem. Zoals het nu gepland staat is de opening van onze “nieuwe” Heemkamer op zaterdag 14 september a.s. om 11.00 uur.
Ondanks de 40 graden is er toch doorgewerkt en is het ons toch gelukt om alle spullen naar onze “nieuwe” Heemkamer, Osseweg 49 te brengen.
Nu nog etaleren, archiveren en klaarzetten voor onze ERFGOEDTENTOONSTELLING.
Graag zien we jullie op zaterdag 14 september of zondag 15 septeber a.s. vanaf 12.00 uur tot 16.00 uur in onze nieuwe ruimte.
Veel lees- en kijkplezier met dit “’t Tussendurke”

Gerard van der Linden
Voorzitter Berchs-Heem.

Verhuizing Berchs-Heem
Per 1 augustus hebben wij de sleutel mogen ontvangen van de nieuwe locatie voor onze vereniging.
Wij zijn verhuisd van het oude klooster St. Willibrordusstraat 49B, naar de oude sportkantine van Berghem Sport, Osseweg 49 in Berghem.

Nieuwe Heemkamer in bruikleen

Misschien een wat vreemde titel boven een, toch zeker voor Berchs-Heem, goed bericht.
Na ruim 2 jaar zoeken, overleggen, nadenken en heel veel geduld is het uiteindelijk toch voor elkaar. Heemkundevereniging Berchs-Heem en TV-Berghem hebben overeenstemming met de gemeente Oss bereikt over het in bruikleen nemen als huisvesting van de voormalige kantine van Berghem Sport aan de Osseweg 49, voorlopig voor de periode van 5 jaar.

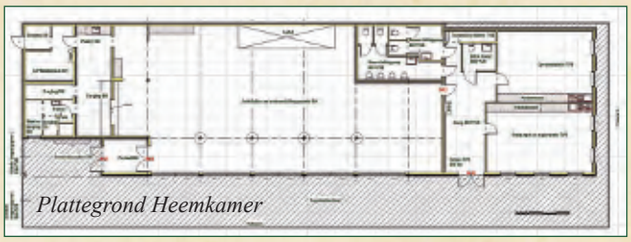
Plattegrond Heemkamer

Hiervoor zal het bestuur in de komende ledenvergadering een voorstel ter goedkeuring voorleggen.
Het is de bedoeling om het gebouw vanaf 01 augustus 2019 gereed te maken voor gebruik, en het verhuizen van het gehele Berchs-Heem bezit.

Erfgoedtentoonstelling
Om de nieuwe Heemkamer maar meteen goed in te wijden is een voor 14 en 15 september 2019 van 12.00 tot 16.00 uur een Erfgoedtentoonstelling gepland, mede in het kader van de Open Monumentendag 2019 in deze regio. Het is de bedoeling om in deze tentoonstelling enkele echte pronkstukken van Berchs-Heem tentoon te stellen.

Afbeeldingen van Gildeschildjes

Berchs-Heem (najaars) ledenvergadering
Omdat het overleg m.b.t. de huisvesting van Berchs-Heem veel meer tijd gevraagd heeft dan vooraf was ingeschat, zal de jaarlijkse ledenvergadering dit jaar een najaarsvergadering worden en wel op donderdag 19-09-2019, temeer omdat het bestuur deze toch echt in de nieuwe huisvesting wilde houden.
Een uitnodiging en agenda hiervoor voor de leden van Berchs-Heem volgt.

Op zondag 28 juli 2019 schreef het Secretariaat Heemkundevereniging Berchs-Heem via de mail aan de werkgroepleden.

Dag allen,

Nog een week (maandag 05 augustus) en dan staan de verhuizers in het Oude Klooster om in twee dagen alles over te brengen naar onze nieuwe Heemkamer.
Ondanks de hitte van de afgelopen tijd is er toch al heel veel werk verzet.
In het Oude Klooster is al heel veel in kratten en dozen ingepakt en staan bijna alle stellingen klaar voor een plaats in de nieuwe Heemkamer.
In de nieuwe Heemkamer is o.a. de bar gesloopt, de vloer ter plaatse aangeheeld, de wanden 1x getext, de houten wanden aangeheeld en de vele schroefgaten in de wanden afgedicht.
Maar we zijn nog niet in huis gereed.
Daarom een oproep aan jullie allen om in de komende week de schouders er onder te zetten voor o.a. de volgende klussen:

1. Het sloopmateriaal van de bar c.a. overbrengen naar een voor de Heemkamer te plaatsen afvalcontainer
2. Het schoonmaken van de wanden, ramen e.d. in de nieuwe Heemkamer
3. Het schoonmaken (met een gehuurde schrob machine) van de tegelvloeren in de nieuwe Heemkamer
4. Het overbrengen van de oude Heemkamer en opstellen van de stalen stellingen (als één geheel) in de nieuwe Heemkamer
5. Het onkruidvrij en schoonvegen van de verhar dingen rondom de nieuwe Heemkamer
6. Het aanleggen van een netwerk vanaf de router naar de PC hoek
7. Het lappen van de buitenramen c.a.
8. Het schuren en afwassen van houten binnenkozijnen en binnendeuren om deze te kunnen overschilderen
9. Het verder inpakken van het resterende in de oude Heemkamer
10. Het verzamelen van af te voeren materialen en afval in de oude Heemkamer
11. .....

Dus heb je volgende week gelegenheid meld je dan in de oude- of nieuwe Heemkamer, en breng dan als het kan hulpmateriaal mee om je klus uit te voeren.

Tot volgende week.

Namens de werkgroep Huisvesting,
Met vriendelijke groet,
Leo van Oorsouw

Gelukkig hebben diverse mensen er de schouders onder gezet en is er inmiddels heel veel gebeurd. Helaas met vaak dezelfde mensen en dan nog niet zoveel als we graag gezien zouden hebben. Het resultaat mag er zijn. Alles is overgehuisd en aan de inrichting wordt nog dagelijks gewerkt. Iedereen die zijn bijdrage geleverd heeft of nog levert, bedankt hiervoor.

IN MEMORIAM: Toon Loeffen (1924-2018).

Toon Loeffen, de medeoprichter van de Berghemse verkennersgroep Pierre Giorgio Frassatie is overleden.
Toon Loeffen geboren te Berghem op 10 november 1924 en overleden te Leersum op 31 december 2018.
In Berghem werd hij aangeduid als: Toon van Marie van Vught. Dit omdat zijn vader op jonge leeftijd was heengegaan.
Toon Loeffen was in het jaar 1945 samen met Jan van Zummeren uit Berghem († 2018) een van de twee mannen die scouting Berghem oprichtten en ook daadwerkelijk meteen de leiding op zich namen. Deze verkennersgroep droeg de mooie naam van Pierre Giorgio Frassatie verkenners. In de naoorlogse jaren werd vanuit kerk en overheid sterk gestimuleerd tot oprichting van vormen van een jeugdbeweging, die de soms wat moeilijke en losgeslagen jongeren uit de voorbije oorlogsperiode weer in het goede spoor konden plaatsen. In Berghem werd gekozen voor het spel van verkennen en alles wat daarmee verbonden was. Dit kwam hier tot grote bloei.
In die tijd leerde Toon Loeffen Ans Cox kennen.
Zij was als Akela een van de eerste leidsters bij de toenmalige Berghemse welpenafdeling van deze verkennersgroep. Het was de naam van de jongste groep van het verkennen en dus ook van de Pierre Giorgio Frassatie groep.
In 1946 sloot ik, Lambert van Heuvel, mij als jonge knaap van twaalf jaar aan bij deze Pierre Giorgio Frassatie groep. Zoals gezegd, had Toon Loeffen samen met Jan van Zummeren de leiding. Ik herinner me een eerste zomerkamp in datzelfde jaar in de mooie bossen bij Schaijk. Er was veel enthousiasme en dat kwam met name door de geweldig goede uitstraling van de leiding en met name samen met Jan van Zummeren was dat Toon Loeffen .

Door zijn drukke studie aan de Radbouduniversiteit van Nijmegen was het voor Toon enige tijd later lastig om zijn leiderstaak te blijven voortzetten. Hij moest daardoor noodgedwongen afhaken, maar hij bleef de Berghemse verkenners met veel aandacht volgen. We zagen elkaar toen nog alleen 's zondags in of bij de plaatselijke Roomse kerk.
Enkele jaren daarna (in 1950) kwamen we met enkelen als volgroeide scoutingleden bij een meer oudere verkennersgroep terecht. Die werden toen *De Voortrekkers* genoemd. Als groep vormde deze dan een *voortrekkers-stam*. Toon had intussen zijn warme hart voor de Berghemse jeugd natuurlijk niet verloren en hij werd de leider *(de oubaas)* van deze plaatselijke voortrekkers groep, waarvan ondergetekende eveneens lid mocht zijn. Het zijn die daaropvolgende jaren 1950-1954 geweest, tijdens welke wij als voortrekkers met hem als onze leider optrokken. We bouwden zelfs in Berghem een eigen blokhut. We hadden op een goede dag een tocht per rijwiel naar het openluchtmuseum in Arnhem gemaakt om te zien hoe de daar nog steeds aanwezige plaggenhut was gebouwd. Zo'n namaakplaggenhut werd in 1951, op de plek waar de Schrieks Heistraat en het Kruiwagenstraatje bij elkaar kwamen, door onze voortrekkers in het Berghemse buitengebied opgebouwd. Dit met de volle medewerking van de Berghemse burgemeester Van den Akker met wie Toon en onze groep goed uit de voeten konden.

Bovenste rij v.l.n.r.: Driek van de Vondervoort; Tiny van den Berg; Thiel Hoeks en Kapelaan Kreijenbolder
Tweede rij van boven v.l.n.r.: ANTOON LOEFFEN; Tiny van Gaal; Lambert van den Heuvel en Adriaan van den Bogaard
Derde rij van boven v.l.n.r.: Antoon den Brok; Raksha Marietje van Schaijk; Akela Nellie van Vugt en Jan van Aalst
Onderste rij v.l.n.r.: Jan van Zummeren en Frans Hoeks
Bron: www.beeldbank-berghem.nl

Naast velerlei buitenactiviteiten zoals kamperen op een vaste plek, trektochten, sportactiviteiten, speurtocten en natuurwandelingen was er veel aandacht voor geestelijke vorming. Er werd over van alles en nog wat gedebatteerd. Dat gebeurde altijd op een aangename wijze en regelmatig werd er veel bij gelachen. Toon hield van humor en vertelde dikwijls leuke grapjes. De gesprekken gingen onder meer over opvoeding van jonge mensen, het gezin, aandacht voor de geschiedenis en met name het eigen heem, belangstelling voor de natuur en hoe onze toekomst er mogelijk zou uitzien. Wat ons jongeren sterk heeft getroffen was de houding van Toon als katholiek. Toon Loeffen was diep gelovig maar tegelijk kritisch. Van bijkomstigheden en andere geloofsfranje moest hij niets hebben. Het geloof was zijn kompas. Tegelijk getuigde hij van een groot respect voor mensen met andere overtuigingen.
Door zijn afgeronde studie van Meester in de Rechten, raakte Toon voor scouting- Berghem toch uit het vizier. Als het geheugen me niet in de steek laat kwam hij vanwege zijn studie en beroep in het midden van de vijftiger jaren bij een ministerie in Den Haag terecht. Ondertussen waren de leden van zijn voortrekkers-stam uitgegroeid tot jongemannen die vanwege werk en studie hun eigen weg trachtten te vinden. Voor zover ik kan nagaan bouwde ieder voor zich een eigen bestaan op en meestal lukte dit met gepast succes.
Toen in het jaar 1985 in Berghem het veertigjarig bestaan van de plaatselijke verkennerij werd gevierd, was er ook een reünie georganiseerd. Tijdens dat feestelijk herdenken van veertig jaar scouting-Berghem ontmoetten we Toon Loeffen weer. Hij was nog steeds erg geïnteresseerd in het gebeuren van de Pierre Giorgio Frassatie groep. Het was vanaf die bijeenkomst van leden en oud-leiders dat we weer met regelmaat contact met elkaar onderhielden. Dit resulteerde met name in het jaarlijks sturen van Kerst- en Nieuwjaarswensen. Zo bleven we indirect met elkaar in verbinding.
Bij leeftijdsgenoten overheerst nog steeds een grote waardering voor alles wat hij door zijn leidinggevende functie voor de verkenners van de Pierre Giorgio Frassatie groep te Berghem heeft gedaan.
Voor allerlei verdiensten in zijn maatschappelijk leven werd hem in het jaar 1976 door koningin Juliana de onderscheiding toegekend van Officier in de Orde van Oranje Nassau.
Toon Loeffen liet bij zijn overlijden zijn vrouw Ans Loeffen-Cox, vier kinderen met hun partner, zes kleinkinderen en een achterkleinkind na.
Moge Mr. Antonius Johannes Loeffen rusten van zijn vele goede werken en rust vinden in Gods hand.

Berghem/Heesch
Lambert van den Heuvel.

‘Fout bordje’

Bij het inhuizen door de nieuwe bewoners van de voormalige woning van oud-secretaris Herman van de Camp (†) kwam vanuit de schuurzolder een witgeverfd houten bordje tevoorschijn. De niet zichtbare voorkant van het bordje bevat de tekst: ‘Voor Joden verboden’. Rechtsonder staat: ‘De Procureur-Generaal fungerend gewestelijk Directeur van Politie van Leeuwen’. Midden onder staat het stempel van de Procureur-Generaal te ’s-Hertogenbosch. N.J. van Leeuwen, lid van de Nederlandse nationaal-socialistische partij NSB, was tijdens de Tweede Wereldoorlog procureur-generaal van het ressort Den Bosch. Op de achterkant de stempel van de gemeente Berghem.

Uit verder onderzoek is gebleken dat dit bordje prijkte op het gemeentehuis van Berghem tijdens tweede wereldoorlog, dit op last van de Duitse bezetters. Daarom werd het bordje binnen Berchs-Heem al snel betiteld als ‘fout bordje’.
Uit nadere informatie over dit bordje bij het Nationale Monument Kamp Vught bleek dat dit mogelijk nog een van de weinige exemplaren van dit bordje is, en zij hadden hier wel interesse in.
Inmiddels heeft dit alles geleid tot een z.g. bruikleenovereenkomst tussen N.M. Kamp Vught en Berchs-Heem voor bruikleen van het ‘fout bordje’ door N.M. Kamp Vught onder voorwaarden.
Maar eerst wordt het ‘fout bordje’ nog tentoongesteld in de komende Berchs-Heem Erfgoedtentoonstelling.

Riny Boeijen Willem Ivenprijs 2019

Bij gelegenheid van de Brabants Boekenweekboek ‘Moeder de vrouw’ werd ook de Willem Ivenprijs uitgereikt voor het beste dialectverhaal van 2019. Het zou een puur Berghemse aangelegenheid worden. Wethouder Thijs van Kessel mocht namens de gemeente Oss het eerste exemplaar in ontvangst nemen.
Daarna beklom Leo Hoeks het spreekgestoelte om als juryvoorzitter bekend te maken welk verhaal de begeerde Willem Ivenprijs - een kunstwerk in de vorm van een haan - had verdiend.
Die ging naar ‘Brief ôn ons moeder’ van Mrinus van de Wittering, een pseudoniem waarachter Riny Boeijen schuilgaat. ‘Een emotioneel, maar ook een humoristisch verhaal in Bèrgs dialect over de moeilijke relatie tussen een moeder en haar zoon.

Riny, gefeliciteerd namens heemkundevereniging Berchs-Heem.

Riny Boeijen met de Willem Ivenprijs uitgereikt door wethouder Thijs van Kessel

De Witte wit wir wè

Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is.
Dat geldt ook voor de Berghemnaar en de dialectwoorden die hij gebruikt voor verschillende vogelsoorten.
Zo wordt in ’t Bèrgs een koolmees omgetoverd tot ’n biemnéisje.
Gelukkig is de groenling beter herkenbaar, want die wordt gruunsel genoemd.
Een andere bekende zangvogel is de kneu, welke de benaming knuujter heeft gekregen. (Overigens werden bewoners van de Voorste en Achterste Heide in Berghem hèèjknuujters genoemd, maar dat stond los van hun eventuele zangkwaliteiten.)
De laatste zangvogel met een bijzondere naam is ’t schrijverke, dialectsynoniem voor de geelgors.
Behalve zangvogels hebben ook andere soorten soms opvallende namen gekregen. De Turkse tortelduif is veranderd in ‘n roewsdòfke.
Hoewel familie van elkaar, is deze benaming feitelijk onjuist want afgeleid van ‘roosduif, ofwel de lachduif; een gedomesticeerde vorm van de Afrikaanse tortelduif. De lachduif werd ‘roosduif’ genoemd omdat hij de bezitter zou beschermen tegen gordelroos.

Voor roofvogels doen we in Berghem minder moeilijk en wordt de verzamelnaam klemvogel gebruikt.
Een Vlaamse gaai daarentegen heeft weer een bijzondere naam gekregen; unne moalkolver.
Een spreeuw heet 'n sprau, maar een meeuw geen mau. Die wordt namelijk möw genoemd.
En om het makkelijk te maken; een kauw is unne karrekoaw in 't Bèrgs.
Toen ik nog op de lagere school zat, heb ik een tijdje een tamme kauw gehad; unnen tjam. Het beest was uit het nest gevallen en door mij grootgebracht met in melk gedoopt brood. Als ik thuiskwam uit school vloog hij krassend op mijn schouder.
Aan dat geluid heeft hij zijn dialectische benaming te danken:'tjaam, tjaam'.
Zwaluwen zijn zwôllumme en een ooievaar unnen ôiver, waarin uiver is te herkennen.
De mannetjeseend tenslotte wordt unne wuunder genoemd en die vermaakt zich meestal in d'n èndevruujt (eendenkroos).
Dan zijn er nog enkele 'rare vogels' die ik u niet mag onthouden.
Zo is er de pènnevogel; dat is geen vogel, maar een vlinder.
Ook de huishen is geen vogel; dat wordt gezegd van een persoon die nooit van huis wil. En de Nederlandse geluksvogel is in Berghem 'n honingkont.
Ik besluit dit dialectische gevogel met 'n vleukske of 'n vuggelke, benamingen die worden gebruikt voor een vogeltje dat op uitvliegen staat, 'n Vleukske is tevens een kind dat erg vroeg kan lopen.
Ook vuggelke heeft nog een tweede betekenis. Als ik als kind na het plassen vergeten was mijn gulp dicht te maken, zei mijn opa altijd: 'Jungske makt oew göllep is dicht, daalek vliejgt oew vuggelke weg.'

Auteur: Mrinus de Witte (Riny Boeijen)
Bron: Kwartaalblad Brabants 1-2019

Weetje:
Begin oktober komt er een boek op de markt dat wordt uitgegeven door Uitgeverij Iris Berghem in samenwerking met de Gemeente Oss. Het boek heeft als titel "Onder Oss." Het gaat over meer dan 45 jaar archeologie in de regio. De auteurs zijn Richard Jansen (voormalig stadsarcheoloog van Oss) en vakgenoot Evert van Ginkel. Op prettige wijze wordt beschreven wat er zoal uit vroeger tijden is gevonden en opgegraven. Het betreft een chic gebonden boek met 240 pag. full color en met meer dan 300 afbeeldingen. Binnenkort kunt u hierover meer lezen en zien in de media. Voor meer informatie; Ben van Schaijk 06 53215309

In vroegere tijden, toen er nog nauwelijks radio's en TV's en zeker geen sociale media's zoals e-mail, facebook, twitter etc, etc, waren, werden er vaak allerlei komische verhaaltjes geschreven zoals je er hieronder in dit Tussedurke kunt lezen. Dit verhaal is aangeleverd door Jos Broeksteeg en geschreven door P. Peters.

Over de fiets diej allennig fietste
D'r ston 's 'n fiets tege de muur van de Bèrgse hut van Dort van Miej Sauze. En diej fiets ston 'r al langer ès 'n uur, mar de mens van wiej diej waar, kwaam mar niej' èn dè begòs de fiets te vervee:le.
'Kom'', zin ze bè d'r èige, ik hè lang zat gewaacht! Ik reej allennig nor haus'. Zó gezeet, zo gedoo:n, en hup, door ston de fiets al overèint. Ze drèijde d`r stuur de kant van de weg op èn hup, door ston de fiets al. Krèk op tè oewgenblik kwaam de mens de hut out. 'Heej, hullep!' riejp iej, 'hullep, m'n fiets nèijt 'r out! Vat se, vat se toch, hullep!' èn hij liejp zo hart èssiej kòs aachter z`n fiets òn. Dort hà't gekwee:k ok gehuurt en hij zaag ok dètte fiets d`r out nèijde en hij liejp zo gaaw èssiej kòs n`achtere èn vietj z'ne moter. 'Wòr gòdde nò' toew?', riejp z'n wijf. 'D'r is'n fiets 'weg!', riejp Dort. 'We moete d'r vange! 'Tuut, tuut!', reej iej op s'ne moter 'weg zo hart èssiej kós, op Bèrr'ge aon, want door waar de fiets ok nò' toew. En op te kruising van de Haorese Steeg mîtte stroo:t, bè 't kruisbilt witte wel, moes Dort overstee:ke en door reej iej host tege'nen auto aon.
Door zate twiej' vèltwachters in. 'Hela', riejpe de vèltwachters, `kun je niet wat uitkijken! Waarom heb je zo'n haast? Is er wat aan de hand?' 'Zeker ister wè, zin Dort 'd'r is n fiets tussenout! Ze is òlling allennig 'weggereje! ''Drommels!', riejpe de vèltwachers., 'dat is gevaarlijk. We moeten er achteraan!' èn d'n auto zoemde weg. Èn onderwijl fietste de fiets mar dur. De trappers drèijde ront ès `n meuleke en de bèl bèlde en ze suujzde zó lèkker dur de bochte dè't waar of se altijt allennig gerejen hàj. Èn de mensen int dörrep diej d`r vurbè zage komme, verskote d`r èige 'nem bult. Moet ok 's denke 'n fiets diej reej zonder dètter iemes op saat. Èn dan zage ze ok nog 'ne mens diej t'r òngeloewpe kwaam en diel alsmar riepj: 'M'n fiets, m'n fiets!', en dan Dorte op s'ne moter diej ok al riejp: 'haawt d'n dief!' Èn dan 'ne plisiejwage diej zó hart èssiej kòs tuterde. 'We moete meej hèlpe vange!', riejpe de mense en ze ginge mi d'ren alle aachter de fiets òn. Te voewt, ok op te fiets of mi n'n auto. En op 't léést zaat hiejl Bèr`ge aachter de fiets òn. Mar diej liejt d`r èige niej vange, want `t waar `n verrèkte òutgeslaope fiets. Ze reej `n smaol strutje aachter `t pòòstk`antoor in en door

kòsse gin moters dur. Èn ze begós hoew langer harder te fietse, zo hart dètte aander fietse d`r niej inhaole kòsse. Èn ze reej mar dur, mî `n bèl diej bèlde en mi trappers diej drèijde.
“n Net’, kwèkte d’n Dort, ‘we moete ’n net spanne! Dan rééjt diej fiets d’r in èn vange. Mar d’r waar gin net èn dörrum kost ok niej gespanne worre.
‘Nee’, zinne de vèltwachters, ‘we moeten spijkertjes op de weg strooien, dan springen de banden en dan staat ze vanzelf stil’. ‘Ho, ho nieje, niej!, riejp de mens van wiej de fiets waar, ‘gin spijkertjes strèije,… we denkte gelliej wel?! M’n goei baant zoemar k’pot make! Ès ge d’r zoew niej vange kunt, lótter dan in gots naam mar dur réje. Meskien rééjt ze vaneiges wel nor haus!’
‘Nee, nee, zinne de vèltwachters, ‘geen sprake van, dat is veel te gevaarlijk, ze mag niet alleen rijde!’
‘Ik weet, denk, we we doewn moete!’, zin ’n aaw wefke. ‘Iederiejn out Bèrr’ge moet mekaar ’n haant geeve. We moete ‘ne groewte kring rond ’t dörrep make èn dan moete we dieje kring hoew langer hoew klènder make,… Dan kan de fiets d’r niej out èn op `t léést kund’r zoew vatte!
Jè, dè waar `n outveinding. De klok worde gelööjt. Iederiejn kwaam nor baute geloewpe, èn d`n börger zin wètter gebeure moes. Zoew makte ze `ne groewte kring rond ’t dörrep. D’r kòs gin maùs mir dur. Lót stoo:n ’n fiets. Èn de kring worde klènder èn de mense stonnen al tege mekaren òn èn toen döbbel rééj èn toen ‘n driejdöbbele èn toen ’n vierdöbbele rééj èn op ’t léést waar d’r ’n hiejl dikke muur van mense diej langsaamòn op de fiets afskoof. Diej kós nerreges mir dur, ze moes in ’n kringske ront ‘ne lanterrepoo:l réje. De mense kwamen dichter èn dichter bè. Nog ’n por treej èn dan,… ‘Hup. Mar wè dé diej fiets nouw? Ze reej w’rèchtig tege `n lanterrepoo:l op umhóg èn toew reej ze rusteg over de dreu:j wijer of se d’r òlling lee:ve niks anders há gedoon: èn ze bèlde mar mi d’r bèl of se zijge wò: ‘Vatte gèlliej me dan ès ge kunt!’ Wè ware de mense beu:s! Ze skènden èn riejpe: ‘Kom nor ondere, zak! Strak’ hè’n we ok nog gennins mir licht’. Mar de fiets reej gewoon hóg bove de mense over de dreu:j op èn neer èn de trappers drèijden ès ’n meulentje. ‘Hemeltje lief!’, zin d’m burger, `hoe krijgen we dat ding omlaag’. ‘Ik denk, dèwwe de poo:le moeten umzage’, zin d’n timmerman. ‘Niej, niej’, riejp Hilkes van de elektrisiteit, ‘dè meude niej! Dan hè’n we vanaovent gen licht mer. Lòt dan de brantweer mar komme èn d’r uitspuitte, gewoon d’r uitspuitte! riejp ‘dn timmerman. ‘Dè gû niej!, zin d’m brantweerman zuutjes, want de spuit duuget niej mer’. Ik weet wè we moeten doen’, zint aaw wefke wer. We moete ’n taaw um de elektrisiteitsdreu:j gojje èn ès we’r dan hart òn trekke, velt de fiets vanèiges nor ondere’. ‘Mar dan velt se k’pot!’, riejp de mens van de fiets bang.
‘Zedde gek,’, zin ’t wefke ‘we lijge d’r gewoon stroizakken onder’. Èn dè waar wir ’n outveining. Ze linne ’n òlling rééj strojzakken onder d’n droo:t èn toen goide de smit ’n taaw ront de dreu:j.
Tien mense trokke d`r òn, mar toen ging `t taaw k`ppot èn de mense viele op te gront. De tillefoondreu:j veerden treuk èn hup door zweefde de fiets dur de locht. `n Hielj èint wijer kwaam ze boven op ‘nen hoiopper terèchte èn ze mekeerde niks. Ze gleej gaaw van d`n opper af èn door fietste ze al wir! Mi trappers diej drèijde èn `m bèl die bèlde. ‘Door gû de fiets’, riejp ’n klein jungske. En alle mense zage d`r Bèrr’ge out rééje, nor Hèrr’pe toew.
D’r achteraon!’, riejp d’m börger. ’t Olling dörrep ging d’r aachteròn. Te voewt, of op te fiets, of mî moters èn autoos. Wèl duzent! Mar de fiets zaag ze ònkomme èn ze reej zó hart èsse kós. Mar ze begós toch muuj te worre èn de mense kwame dichter èn dichter bè. Èn de fiets hurde ze al roepe en kwee:ke: ‘Vat se, haawt d`n dief’. Ze waren al vlak  vur de wittering bè Hèrr’pe èn door laag ’n hielj smaol breuksken over. ’t Waar eigelijk mar ’n plank. Èsse door nouw `s overheen kòs komme! Dan zû’n de moters èn de autoos d`r niej meer achternao kunne komme! ‘Sjong’, wè reej die fiets.
Jè, krek op tijt kòs ze ’t breuksken op wippe. Ze keek gaaw nog efkes um èn… jè, door viel ze de plank af èn hupsakee `t wòtter in. Nouw kòs ze niej meer wijer. De mens hoalde z’n fiets d’r out èn hiel ze goewt vaast want anders zósser meskien wir tussenout nèije. Èn alle mense ginge tevreje nor haus. Te voewt of mitte fiets, of mi moters en autoos. Wèl duzent! Èn de fiets moes vur straf‘, n òlling wee:k tausblijve. En d’m börger liejt ’n briefke rontsture wórin stond dè gen fiets nog allennig ‘wegrééje moog. En nouw witte wurrum `n fiets altijt op stroot op slot moet….!
P. Peters.

De 2 komende pagina’s geven een impressie van verhuizing naar, verbouwing en inrichting in onze nieuwe lokatie. U kunt zien dat er ontzettend hard gewerkt is. De beelden spreken voor zich.

HEEMKUNDEVERENIGING BERCHS-HEEM

Organiseert t.g.v. de opening van de nieuwe Heemkamer en in het kader van de **Open Monumentendag 2019** *een Erfgoedtentoonstelling waarin het mooiste bezit tentoongesteld wordt.*

Open MONUMENTENDAG

OPENSTELLING: ZATERDAG 14 - EN ZONDAG 15 SEPTEMBER

TIJDSTIP: VAN 12.00 TOT 16.00 UUR

PLAATS: NIEUWE HEEMKAMER

ADRES: OSSEWEG 49 BERGHEM

ENTREE: GRATIS

Heemkundevereniging Berchs-Heem

Heemkundevereniging
BERCHS-HEEM
anno 19 maart 1992

Naam/functie:	Adres:	Telefoon:	E-mailadres:
Bestuur:			
Gerard van der Linden Voorzitter	Het Reut 103 5351 TB Berghem	06 24635166	gvdl@kabelfoon.nl
Gerard Hoeks Vice-voorzitter	J. Gagarinstraat 21 5351 HA Berghem	0412 401844	fam.hoeks@planet.nl
Leo van Oorsouw Secretaris	Hoogkar 18 5351 SV Berghem	06 36564914	leo5351@gmail.com
Lambert van Hintum Penningmeester	Clausstraat 5 5351 CJ Berghem	06 50848587	lambertvanhintum64@gmail.com
Dora van Ravenstein-Schraven Bestuurslid	Broekstraat 10 5351 NC Berghem	0412 401127	gerritendora@gmail.com
Gerrit Smits Bestuurslid	Broersstraat 25 5351 BP Berghem	0412 401518	smits25@caiway.nl

Jo Hoeks- van Thiel Erelid	Herman van de Camp Erelid	Jan van der Burgt Erelid

Commissies:	Contactpersoon:	Telefoon:	E-mailadres:
Straatnamencommissie	Bert Akkermans	0412 402424	ljpakker@caiway.nl

Werkgroepen:	Contactpersoon:	Telefoon:	E-mailadres:
Werkgroep redactie ’t Vagevenster	Gerard Hoeks	0412 401844	fam.hoeks@planet.nl
Werkgroep redactie ’t Tussedurke	Jan van der Burgt	0412 401183	janenjos@ditadres.com

Beeldbank-Berghem:	Contactpersoon:	Telefoon:	E-mailadres:
Werkgroep Beeldbank-Foto’	Ineke Mulders	0412 402901	mulders2010@kpnmail.nl
Werkgroep Beeldbank-Boeken	Ruud van der Ven		ellieenruud@kpnmail.nl
Werkgroep Beeldbank-Bidprentjes	Jan Bon	0412 401131	p.bon@hetnet.nl
Werkgroep Beeldbank-Objecten	Jan van der Burgt	0412 401183	janenjos@ditadres.com
Werkgroep Beeldbank-Document.	Leo van Oorsouw	06 36564914	leo5351@gmail.com

Algemene gegevens:

Website:	www.berchs-heem.nl
E-mailcontact:	secretariaat.hkv.berchsheem@gmail.com
Facebook:	https://www.facebook.com/beeldbank.berghem.5
Beeldbank-Berghem	www.beeldbank-berghem.nl

Heemkamer: Osseweg 49. Open op de 1e zondag v.d. maand van 11.00 tot 13.00 uur

Lidmaatschap: € 20,00 per jaar . Via de penningmeester d.m.v. automatische incasso

Bankrekening IBAN: NL38 RABO 0106 5168 17 t.n.v.: Heemkundevereniging Berchs-Heem o.v.v. HR-V-219728